

Література:

1. Вода в каналах Венеції стала прозračною во время карантинa. URL : <https://strelkamag.com/ru/news/kanaly-venecii-ochistilis-vo-vremya-karantina> (дата звернення: 17.01.2022).
2. Радіонова Л. О. Нова норма як детермінанта «віртуального міста» Габітус. Випуск 14, 2020 рік С.70-76. URL : <http://habitus.od.ua/journals/2020/14-2020/14-2020.pdf> (дата звернення: 24.01.2022).
3. Bratton Benjamin H. The stack: on software and sovereignty. 2016. 502 p. URL : <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/695381> (дата звернення: 27.01.2022).

COVID-19 ЯК ТРИГЕР НОВОГО СОЦІАЛЬНОГО ПОРЯДКУ

Л. О. РАДІОНОВА, канд. філос. наук, доц.,
доц. кафедри філософії і політології

А. В. МЕЛЕЖИК, студентка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

Карантин та самоізоляція дали нам безпрецедентну можливість спостерігати за тим, як змінюється капіталістична система та ставлення до праці. Вже третій рік більшість країн живуть в новому режимі: співробітники всіх компаній сидять удома, а робота набуває нових форм. Система організації суспільного життя, яка була створена в час глобального панування ідей неолібералізму в політиці, економіці, культурі, вже тривалий час працює в режимі хронічної кризи, яка на наших очах переходить у розпад її інституційних основ, в умовах пандемії найбільш рельєфно виявилось, що її мета, її ефект – це не порятунок та розвиток людини. Бізнес, просто бізнес.

Теоретичні уявлення економістів про те, що капіталізм є «двигуном економіки» і не зачіпає логіки соціальних інститутів, нині поставлені під сумнів у всіх країнах світу, і COVID 19 тут з'явився лише тригером. У ході неоліберальних реформ найважливіші функції життєзабезпечення – медицина, освіта, охорона правопорядку та оборона повністю або частково перейшли до рук приватного капіталу та виявилось, що процеси у цих сферах були перенаправлені виключно на отримання прибутку.

Коли ж виникла реальна потреба, вони виявилися нездатні впоратися з бідною. Ситуація з коронавірусом зробила цей факт виразним у всіх країнах - там, де держава залишилася керувати цими інститутами, були вжиті ефективні заходи, де ж все було в приватних руках, почався сумбур і невизначеність, з'явилися панічні настрої. Події показують, що сучасні правлячі еліти починають реагувати лише на події економічного характеру - адже суспільства, в яких ми живемо, побудовані з метою отримання додаткової вартості. Агентство Bloomberg пише, що інвестиційні банки Goldman Sachs та Morgan Stanley у березні оголосили про початок глобальної кризи [1]. Безробіття суттєво збільшиться через пандемію коронавірусу. Про це повідомляє прес-служба Міжнародної організації праці при ООН. Втрати в доходах обернуться

зниженням купівельної спроможності та вдарять по бізнесу та світовій економіці загалом. Найбільше це стосується сфери виробництва, де з бідністю та злиднями зіткнулися від 8,8 до 35 мільйонів людей.

Криза відображається і на нашій країні, яка за роки реформ стала надзвичайно відкритим сегментом глобальної економіки та політики.

Найбільш вразливими є неформально зайняті працівники: у Китаї таких налічується близько 291 млн, в Україні – приблизно 20% від усіх співробітників, або 3,4 млн осіб. У тому числі 22-23% працюють у сферах торгівлі, дрібного ремонту, харчування, готельного бізнесу, транспорту. Тобто близько 700 тис. людей [1].

В умовах ліберальної економіки, безробіття – хворобливий і стихійний процес вивільнення робочих рук із колишніх галузей господарювання. Це «зайві люди» – продуктивні сили суспільства, які не знаходять свого застосування в колишній системі громадської організації праці. Ця система була організована як суспільство споживання, яке зростає на створених до середини ХХ століття напрацюваннях у сфері матеріального виробництва, організації суспільного та духовного життя глобалізованого війнами людства.

Цикл світового господарювання з урахуванням споживання закінчений і світ на порозі нового циклу, початком якого стане нова продуктивна фаза. І до цього треба готуватися, а не чекати на «завершення кризи». Сподіватися, що «якось воно та і буде» і прагнути заробити в такій ситуації, характерно не тільки для частини правлячого класу, але і для широких мас в багатьох країнах світу. У процесах, які відбувались з кінця 80-х р. ХХ ст., демонтажу колишньої системи глобалізованого виробництва в багатьох країнах утворився правлячий клас, який живе за рахунок матеріальних і людських ресурсів, що вивільнялися таким чином. Цей клас непродуктивний історично, за природою свого походження. До влади прийшли люди, які «зробили себе» в процесах розвалу і здатні бачити в тому, що відбувається, не загрозу, а нові можливості для власного збагачення. Багато товариств виявилися заручниками непрофесійної і невідповідної влади, яка живе ідеологемами світу, що минає, не здатними не тільки діяти по-новому, але навіть вчитися, оскільки система їх соціальної мотивації спрямована на оволодіння ресурсами і зняття з себе відповідальності, а не на вирішення суспільних проблем.

Ситуація в Україні наближається до точки, коли суспільний діалог стає дедалі неможливим, оскільки люди мислять не спільними поняттями, що відображають їхні соціальні інтереси, а приватними думками, які виникають під впливом ситуативних обставин. Здійснювати діалог і, тим більше, сперечатися про суспільні процеси, стає все більш неможливим і безглуздим – на це ні часу, ні ресурсу. Необхідні швидкі рішення - але не просто швидкі, реактивні, а ефективні, тобто ті, що відповідають суті існуючих проблем, а не їх уявленням в головах людей. Історичні умови виникнення нового соціального порядку вимагають цього, під це потрібен новий політичний суб'єкт, здатний здійснити історичну трансформацію відповідно до вимог нових викликів.

Література:

1. Strategic Group Sofia future strategies for Ukraine. URL : <http://sg-sofia.com.ua/naporoge-sherbina> (дата звернення: 24. 01. 2022).

СТАН СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ТЕМПИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

В. А. ХУДАВЕРДІЄВА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Руйнівна соціально-економічна дія пандемії COVID-19 найближчими роками буде гостре відчуватися практично у всьому світі. Надійне і стійке відновлення світової економіки, на думку експертів Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН), можливо лише в тому випадку, якщо будуть забезпечені відповідні нинішньому складному положенню інвестиції в економічну, соціальну і кліматичну стійкість на планеті. Про це йдеться в доповіді, підготовленій економістами ООН. У 2020 році світова економіка скоротилася на 4,3%, що свідчить про збільшення цього показника більш ніж у два з половиною рази, у порівнянні з глобальною фінансовою кризою 2009 року. Очікуване в 2021 році помірне відновлення у розмірі 4,7% навряд чи компенсує збитки попереднього року, мовиться в обнародованому сьогодні Всесвітньому економічному звіті ООН. 12,7 трильйонів доларів, витрачених на екстрені заходи по стимулюванню світової економіки, на думку експертів ООН, змогли запобігти новій Великій депресії. Проте різка невідповідність в розмірах пакетів економічної допомоги, що реалізуються в розвинених країнах, і країнах що розвиваються, поставить їх на різні траєкторії відновлення, підкреслюється в звіті [1].

Державні витрати, спрямовані на стимулювання економіки, у перерахунку на душу населення, в розвинених країнах минулого року були майже в 580 разів вищі, ніж в найменше розвинених країнах, хоча середній дохід на душу населення в розвинених країнах був лише в 30 разів вищий, ніж в бідних державах. Така різка нерівність, на думку авторів доповіді, підкреслює про необхідність тіснішої міжнародної співпраці, включаючи полегшення боргового тягаря найуразливішою групою країн. У свою чергу визначена вище залежність звертає увагу на серйозний пробіл у визнаному і дотепер «розхожому» реєстрі ключових екзистенціальних погроз, яким доводиться протистояти, якщо прийняти курс на реалізацію пріоритетів стійкого розвитку. Перш за все, повинно акцентувати увагу на поглиблення циклічного спаду в світовій економіці. Він назрівав неабиякий час і вже 2019 р. зазнав песимістичних прогнозів щодо цього питання [2]. Зупинка багатьох підприємств і фірм через падіння платоспроможного попиту, або з метою запобігання масовому зараженню персоналу і клієнтури, обмеження або навіть припинення мобільності товарів і робочої сили, вилучення капіталів з